

ĐOÀN THANH NIÊN BỘ BỘI BIÊN PHÒNG TỈNH PHÚ YÊN
CHI ĐOÀN CƠ SỞ ĐOÀN BIÊN PHÒNG TUY HÒA

BÀI DỰ THI

BÁC HỒ - NIỀM TIN YÊU QUA TỪNG TRANG SÁCH

Giới thiệu tác phẩm: “*Búp sen xanh*” của nhà văn Sơn Tùng

Họ và tên: Lê Vũ Anh Hoài

Cấp bậc: Thiếu úy

Chức vụ: Phó Bí thư Chi đoàn

Đơn vị: Chi đoàn cơ sở Đoàn Biên phòng Tuy Hòa

Số điện thoại: 0962594043

Email: anhhoai1604@gmail.com

Phú Yên, tháng 7 năm 2022

BÀI DỰ THI

Bác Hồ - Niềm tin yêu qua từng trang sách

“Trời có thâu chãng trời!
Nước Nam cơ khổ nhiều đời đắng cay.”

Bên gốc cây đa đầu làng Chùa, tiếng đàn bầu réo rắt bay lên theo lời ca của ông Xẩm. Trong ngôi nhà nhỏ phía đầm sen, tiếng rên theo từng cơn đau đứt đoạn, chị nhỏ Sắc đang thờì chuyển dạ. Cậu bé Côn ra đời, hòa âm tiếng khóc trong tiếng gà gọi con lên ổ, tiếng bò gọi bê vào chuồng, tiếng chim kêu riu rít trên mái nhà, tiếng lá reo, tiếng đồng xa vọng về... Với một thứ ngôn từ vừa mộc mạc như đất, vừa vững chãi như núi – Sơn Tùng đã phác họa một cách sắc sảo, sống động, và đầy chân thật những năm tháng đầu đời của vị cha già dân tộc Việt Nam, bằng thể loại văn học đặc biệt gọi là tiểu thuyết lịch sử với tác phẩm “Búp sen xanh”.

Tiểu thuyết lịch sử là một thể loại tiểu thuyết, chuyên viết về những nhân vật và sự kiện có thật trong lịch sử. Đồng thời đó là tiểu thuyết, không thể giản đơn và sơ lược về sự kiện và nhân vật như truyện sử hay ký sự lịch sử, mà còn tái hiện sinh động cuộc sống con người đi cùng không khí thời đại. Có tâm hồn,

có cá tính, có trang phục, có nhà ở, có đồ dùng, có lời ăn tiếng nói, có bài ca, có trò chơi...

Đọc tiểu thuyết lịch sử “Búp sen xanh”, độc giả được sống, thể nghiệm với làng quê xứ Nghệ những năm cuối thế kỷ 19 – đầu thế kỷ 20, nơi ấy là làng Chùa quê ngoại, làng Sen quê nội của Hồ Chí Minh, với những câu dân ca, bài vè, câu ví dặm... Và, còn tưởng như ngửi được cả hương sen tinh khiết, chính là loại hương sen từ ngoài đầm bay theo gió pha lẫn mùi bồ kết cháy từ nồi than trong buồng chị nho Sắc tỏa ra ngào ngạt thuở ấy.

Với ba chương: “Thời thơ ấu”, “Thời niên thiếu” và “Tuổi hai mươi”, “Búp sen xanh” được viết theo dấu chân của cậu bé Côn thuở ấu thơ đi qua những biến thiên lịch sử của đất nước, của gia đình nội ngoại hai bên và dần định hình nhân cách. Để đến ngày 05/06/1911, tại Bến Nhà Rồng, có một chàng thanh niên tên Nguyễn Tất Thành đã quyết chí ra đi tìm đường giải phóng dân tộc.

Ấn tượng đầu tiên khi đọc "Búp sen xanh" là lời đề từ ngắn gọn của nhà văn Sơn Tùng: "Các bậc thiên tài không có sẵn, chính truyền thống gia đình, quê hương là khởi thủy tạo nên những tính cách đầu tiên của mỗi con người đi vào đời". Qua tác phẩm, nhà văn đã "minh chứng" hùng hồn cho "bài học" ấy, nhẹ nhàng mà vô cùng sâu sắc, uyên thâm. Trong những năm tháng chiến tranh chống Mỹ quyết liệt, tác giả Sơn Tùng là phóng viên chiến trường ở Quân khu 4 và Đông Nam Bộ, đến năm 1971 ông bị thương nặng và được đưa ra miền Bắc chữa trị. Trong hoàn cảnh hết sức khó khăn, nhưng ông không ngừng sáng tác, cho ra đời nhiều tác phẩm văn học và thành công hơn hết vẫn là về đề tài Bác Hồ, mà đỉnh cao là "Búp sen xanh". Thai nghén cho tác phẩm này từ năm 1948, và hoàn thành vào năm 1980. Chừng ấy cũng đã thấy được chữ "TÂM" của nhà văn Sơn Tùng đối với Bác Hồ kính yêu.

Nguyễn Tất Thành được sinh ra và được giáo dục trong một gia đình nho học nghèo yêu nước, luôn gần gũi với nhân dân lao động, được truyền thống quê

huong hun đúc, cậu bé Côn vốn thông minh ham hiểu biết đã dần dần hình thành chí lớn đi tìm đường cứu nước, để rồi về sau trở thành Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại của dân tộc ta. Nội dung câu chuyện được tác giả kể thật hấp dẫn, lôi cuốn người đọc. Nghệ An những năm 1890, tại làng Chùa, huyện Nam Đàn đang diễn ra một sự kiện trọng đại của một gia đình... Trong làng Chùa nhờ khói sương lam, cánh cổng trồng làm bằng khung tre kết cành rào, hình chữ nhật đã được sập xuống, cài chặt. Khu vườn nhà ông đồ Hoàng Xuân Đường trở nên một cõi riêng biệt, kín bưng. Hương sen từ ngoài đồng bay theo gió pha lẫn mùi bồ kết cháy từ nồi than trong buồng toả ra ngào ngạt. Bà Hoàng Thị Loan vừa sinh hạ người con thứ ba. Khi ấy chưa ai biết rằng ngày này sẽ trở thành một mốc son lịch sử, không chỉ cho gia đình thầy Nguyễn Sinh Sắc, mà cho cả đất nước Việt Nam. Đó là ngày chú bé Nguyễn Sinh Côn - Hồ Chí Minh ra đời. "Tôi đặt tên cho cháu là Côn, tự là Tất Thành", ông ngoại Côn giải thích. Tại sao ông ngoại lại đặt cho cậu bé cái tên như vậy? Cái tên ấy có ý nghĩa gì? Trong Búp sen xanh đã giải thích thật lý thú.

Với tấm lòng kính yêu lãnh tụ vô hạn, Sơn Tùng trung thành với sự thật lịch sử và đã thể hiện thành công tính cách nhân vật chính. Một số chi tiết và nhân vật phụ cũng được thể hiện thành công, góp phần khắc hoạ rõ nét tính cách nhân vật trung tâm, thể hiện rõ chủ đề tư tưởng. Đó là sự sáng tạo hợp lý và cần thiết. Nhân vật Nguyễn Sinh Sắc – thân sinh của Bác Hồ, là một nhà trí thức yêu nước. Qua việc mô tả nhân vật này, tác giả làm sống lại không khí một giai đoạn lịch sử giao thời giữa hai thế hệ đang tìm đường cứu nước. Tác phẩm còn đề cập tới một loạt nhân vật lịch sử có thật như Phan Bội Châu, Đặng Thái Thân, Vương Thúc Quý... Mỗi nhân vật mang một nét riêng, nhưng tất cả tạo nên bức tranh toàn cảnh về một lớp người trí thức yêu nước cuối thế kỷ hai mươi.

Bằng vốn tư liệu phong phú và chân thực, đi sâu khai thác nhiều chi tiết điển hình, tác giả đem đến cho bạn đọc những trang tiểu thuyết hấp dẫn đến bồi ngùi cảm động. Chuyện cậu Côn ngồi nghe bà ngoại kể về thân phận người cha

mồ côi của mình được ông ngoại nhận làm con nuôi và gả con gái cho là một trong những trang hay của tiểu thuyết. Ông Nguyễn Sinh Sắc học giỏi, tuy đã ghi danh bằng vàng, vẫn canh cánh trong lòng nỗi đau nước mất nhà tan. Đối với ông, cứu nước chỉ còn con đường "làm quan thanh liêm" để bảo vệ dân. Nhưng ngay cả điều đó cũng không thực hiện được, ông quay về dạy học và làm thuốc trị bệnh cứu người. Ông gửi gắm niềm tin vào con trai, hy vọng Nguyễn Sinh Côn sẽ thay ông thực hiện lý tưởng tìm đường cứu nước. Ông rất chăm lo giáo dục con, khích lệ con thực hiện hoài bão lớn lao: "Nước mất, con lo tìm đường cứu nước, cha rất mừng. Con đi vì mục đích lớn. Con có thể thực hiện được cái điều mà cha và lớp người như cha phải bó tay".

Dưới ngòi bút của Sơn Tùng, mỗi chương trong Búp sen xanh là một màn sân khấu diễn ra trong đó những xung đột đầy kịch tính. Khoảng đời niên thiếu của Bác được tái hiện sinh động bằng những chi tiết cuộc sống thường nhật với nỗi buồn, niềm vui, đấng cay, hiếu thảo, ham học, tò mò... Hình ảnh bé Côn với nét tính cách tinh nghịch, hóm hỉnh, thơ ngây hiển hiện trong đầu bạn đọc. Chuyện cậu Côn thường rủ bạn bè trêu chó để chúng sủa om sòm đến tai quan Phó bảng, kết quả là bé Côn phải nhận một hình phạt nghiêm khắc của cha. Ông nói từng tiếng như búa đóng đinh: "Từ ngày mai mỗi bữa con ăn bớt một bát cơm, quảy sọt đi lật phân bò, chiều về con viết hai chữ "nhân cách" vào năm mươi trang giấy khổ rộng, mỗi trang tám hàng rồi nộp cho cha". Tuổi thơ của cậu bé Côn vừa được tắm mình trong môi trường quê hương, vừa được sự giáo dục của người cha nghiêm khắc và mực thước. Điều đó góp phần hình thành tính cách tốt đẹp của Côn sau này.

Với "Búp sen xanh", càng đọc và nghiền ngẫm, người đọc nhận ra chân giá trị sâu sắc của tác phẩm. Đó là trong cuộc đời mỗi con người, giai đoạn từ tuổi niên thiếu đến khi trưởng thành là rất quan trọng bởi đây là giai đoạn hình thành nhân cách, tâm hồn của mỗi con người. Trong tác phẩm "Búp sen xanh", nhà văn Sơn Tùng chỉ đề cập từ thời niên thiếu đến ngày Bác ra đi tìm đường

nước, tưởng sẽ chỉ thuyết phục bạn đọc nhỏ tuổi song tác phẩm vẫn có sức hút kỳ lạ với độc giả mọi lứa tuổi ngay từ khi tác phẩm ra đời đến nay. Người đọc nhận ra qua từng cử chỉ, lời nói đầy tình thương, kính yêu của cậu bé Côn với ông bà, cha mẹ, anh chị em trong nhà, với bạn bè cùng trang lứa, cô bác hàng xóm láng giềng. Người đọc "sống" lại từng hoàn cảnh đáng thương của Bác như cảnh mới mười tuổi đầu, Côn đã phải nấu cháo, sắc thuốc, bế em đi xin sữa...

Hình ảnh lay động lòng người đọc nhất là cảnh đám tang bà Hoàng Thị Loan giữa đất trời "Kinh thành Huế nghiêng nghiêng dưới gầm trời u ám cuối năm", khi đó cậu bé "Nguyễn Sinh Côn, đầu đội khăn rơm, mặc áo đại tang, chống gậy, chân đất, đi sau quan tài mẹ... Côn gục đầu vào nắp áo quan mẹ... Côn vừa khóc nức dòn dòn, toàn thân run lên...". Rồi đến cảnh "Chôn cất mẹ xong, Côn lại bế em về với ngôi nhà hoang vắng trong thành nội... Côn bế em vào lòng, tựa lưng bên bàn thờ mẹ nhìn đau đáu trong đêm đen quanh quẽ mịt mù". Vậy đấy, tuổi thơ của Bác trải qua những khổ ải, thiếu thốn trăm bề, và Bác đã vươn lên, vượt qua những giông tố ấy, mãi là bài học về tình thương, nhân cách, nghị lực sống ngay từ thuở ấu thơ của Người...

Tuy yếu tố bên ngoài ảnh hưởng lớn tới con người và nhân cách Bác nhưng nó chưa đủ, yếu tố chính tạo nên một vĩ nhân lịch sử sau này nằm ở chính sự nghị lực và kiên cường trong Bác. Những năm tháng ấu thơ, tuy nghịch nhưng Côn rất chăm chỉ, chịu khó, biết nghe lời, yêu thương mọi người và lập trường quan điểm chín chắn. Không khó để nhìn thấy sự nghị lực của Bác trong những ngày tháng vô cùng khó khăn, mẹ mất, một mình nuôi em, theo cha sống xa quê từ những ngày bé,...Bác luôn không ngừng học hỏi với một trái tim đầy yêu thương để từ đó tự trưởng thành và sống với nhân cách đáng ngưỡng mộ, giống như cái tên của mình, trở thành "loài cá hóa chim bằng".

Với cái tuổi lên mười, Côn đã phải nấu cháo, sắc thuốc, chăm sóc bệnh tình của mẹ. Hằng ngày, Côn còn phải bế em sang hàng xóm xin những bà mẹ đang nuôi con thơ cho em được bú nhờ.

Cái cảm giác sợ hãi đã bay biến khi nỗi cô đơn bao trùm lấy tâm trí Côn lúc cả kinh thành bay lên theo tiếng pháo giao thừa. Côn phải đỡ em bằng kẹo, bánh của các bạn đến cho. Tuy em Xin chưa biết nói, Côn vẫn trò chuyện với em như nó đã tiếp nhận được mọi điều...

Qua ngòi bút Sơn Tùng, Bác Hồ thời niên thiếu hiện lên với nét thông minh hơn người, bản lĩnh độc đáo nhưng không phải là thần đồng bẩm sinh, mà là quá trình tự rèn luyện, học tập, tu dưỡng, tiếp thu tinh hoa dân tộc.

Bạn đọc khó mà quên được mốc lịch sử ngày Bác ra đi tìm đường cứu nước, ngày 5 tháng 6 năm 1911. "Anh nghe tiếng còi tàu nhọn hoắt khoan vào không gian nhưc nhói... Anh bước sải chân vội vã xuống tàu. Gương mặt người con gái Sài Gòn chập chờn trước mắt anh như một búp sen quê hương. Và cả khuôn mặt Việt Nam choán lấy trái tim anh".

"Búp sen xanh" đã góp phần tích cực vào sự nghiệp giáo dục, động viên thế hệ trẻ Việt Nam nâng cao tinh thần trách nhiệm với vận mệnh Tổ quốc, rèn luyện bản thân thành người có phẩm cách lớn. Ngay từ khi ra đời tác phẩm đã được không chỉ thiếu nhi, mà cả người lớn mến mộ. Điều đó là dễ hiểu, bởi nhân dân ta luôn thiết tha tìm hiểu học tập Hồ Chí Minh, bởi sự thành công về nội dung và nghệ thuật trong Búp sen xanh của Sơn Tùng. Búp sen xanh không chỉ là một đứa trẻ trên con đường trưởng thành mà búp sen xanh còn là cái nôi, là tiếng gọi quê hương, là một thời để nhớ, thúc giục con người ta hướng về tương lai. Đó là nguồn cội của một vĩ nhân lịch sử./.